

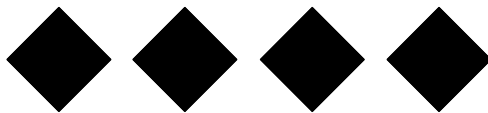

महाराष्ट्र शासन

नागरिकांची सनद

रोजगार व स्वयंरोजगार विभाग

नवीन प्रशासकीय भवन, १४ वा मजला,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.

प्रस्तावना

रोजगार व स्वयंरोजगार विभागाची 'नागरिकांची सनद' प्रसिध्द करताना मला अतिशय आनंद होत आहे. सध्याचे जग हे जागतिकीकरणाकडे वेगाने वाटचाल करीत आहे. या स्पर्धेच्या युगात सर्वच संस्थांना त्यांच्या कामाचा तसेच सेवांचा दर्जा राखणे अत्यंत आवश्यक आहे. या पार्श्वभूमीवर केंद्र व राज्य शासनाच्या स्तरावर सुरु केलेल्या प्रशासकीय सुधारणांच्या कार्यक्रमांत विविध शासकीय विभागांकडून नागरिकांना दिल्या जाणा-या सेवांचा दर्जा उंचविण्यासाठीच्या उपाययोजनांवर भर दिला जात आहे. देशातील नागरीक हा केंद्रबिंदू मानून शासनाकडून पुरविण्यात येणा-या विविध प्रकारच्या सेवा व योजनांची अंमलबजावणी करताना पारदर्शकता, नियमाप्रमाणे काम, कालमर्यादा, कामाचा दर्जा, कार्यक्षमता राखणे व शासकीय सेवा पुरविण्यामध्ये स्तर निश्चित करून जबाबदारी निश्चित करणे इत्यादी बाबी 'नागरिकांची सनद' या माध्यमातून साध्य करण्याची संकल्पना आहे. 'नागरिकांची सनद'चे 'लोकाभिमुखता,, प्रतिसादशिलता, पारदर्शकता व गतिमानता हे महत्वाचे पैलू आहेत. त्या अनुषंगाने रोजगार व स्वयंरोजगार विभागाचे संगणकीकरण करून रोजगार वाहिनी ["http://ese.mah.nic.in"](http://ese.mah.nic.in) ही वेबसाईट दिनांक ३० एप्रिल २००३ पासून सुरु झालेली आहे. या वेबसाईटवरून नागरिकांना नाव नोंदणी, नुतनीकरण, अपडेशन, जेष्ठता पहाणे, नोकरीविषयक जाहिराती पहाणे, सेवायोजन सेवाविषयक तुमच्या मनातील प्रश्नांची उत्तरे इत्यादी सेवा घरबसल्या उपलब्ध करून देण्यात आलेल्या आहेत. तसेच उद्योजकांना त्यांच्या आस्थापनांची नोंदणी करणे, योग्य उमेदवारांचा शोध घेणे, रिक्तपदे अधिसूचित करणे इत्यादि सुविधा 'उद्योजक कॉर्नर' या स्वतंत्र भागात उपलब्ध करून देण्यात आलेल्या आहेत. शासनाच्या धोरणानुसार बेरोजगार उमेदवारांना स्वयंरोजगाराकडे प्रोत्साहित करण्यासाठी स्वयंरोजगार विषयक विविध योजना, व्यवसाय मार्गदर्शन, व्यवसाय प्रकल्प अहवाल, लायसन्स व परवाने व प्रशिक्षण आदिबाबतची माहिती एका ठिकाणाहून सुलभतेने उपलब्ध होण्यासाठी रोजगार वाहिनी वेबसाईट मध्ये स्वयंरोजगाराकरिता त्या स्वतंत्र भागामध्ये देण्यात आली आहे.

या पुस्तिकेतील पहिल्या भागामध्ये या विभागाची सर्वसाधारण माहिती देण्यात आली आहे. तर दुस-या भागात प्रत्यक्ष 'नागरिकांची सनद' देण्यात आली आहे. भूमीका कार्य विषयक माहिती, रोजगार व स्वयंरोजगार विभागांतर्गत असलेल्या रोजगार व स्वयंरोजगार संचालनालयाच्या सर्व जिल्हा कार्यालयांमार्फत पुरविण्यात येणा-या सेवा, त्यासाठी आवश्यक कागदपत्रे, लागणारा कालावधी, सेवा विहित कालावधीत पुरविण्यात आल्या नाहीत तर कोणाकडे तक्रार/संपर्क साधावा त्या अधिका-यांचे पदनाम व दूरध्वनी क्रमांक यामध्ये देण्यात आले आहेत. मला खात्री आहे की, यात नमूद केल्यानुसार विहित कालावधीत आवश्यक सेवा नागरिकांना निश्चित कालामर्यादेत उपलब्ध होतील.

दिनांक: नोव्हेंबर, २००६

(व्ही गिरीराज)

सचिव,

रोजगार व स्वयंरोजगार विभाग

अनुक्रमणिका

अ.क्र.	विषय	पृष्ठ क्रमांक
	भाग-१: विभागाची सर्वसाधारण माहिती	
१	सेवायोजन विभागाचा पूर्व इतिहास	१
२	स्वयंरोजगारासाठी अर्थसहाय्य अ) मौलाना आझाद अल्पसंख्यांक आर्थिक विकास महामंडळ ब) अण्णासाहेब पाटील आर्थिक विकास महामंडळ	२
३	बेरोजगारांसाठी सेवा सोसायट्या स्थापनेचा उपक्रम	३
४	रोजगार व स्वयंरोजगार संचालनालयामार्फत राबविण्यात येणारे कार्यक्रम. अ) व्यवसाय मार्गदर्शन ब) आदिवासी उमेदवारासाठी सेवायोजन प्रशिक्षण व मार्गदर्शन केंद्रे क) रोजगार प्रोत्साहन कार्यक्रम	४ ते ६
५	संगणकीकरण	७
६	सेवायोजन कार्यालये अधिनियम १९५९	८ ते ९

भाग-२ नागरिकांची सनद

७	रोजगार व स्वयंरोजगार विभागाकडून पुरविल्या जाणा-या सेवा त्यासाठी आवश्यक कागदपत्रे, कालावधी व सेवा पुरविणारा अधिकारी इ.	१
---	---	---

भाग-१: विभागाची सर्वसाधारण माहिती :

(१) सेवायोजन विभागाचा पूर्व इतिहास :

सेवायोजन संघटना ही दुस-या महायुद्धात जखमी झालेल्या सैनिकांचे पुनर्वसन करण्याच्या उद्देशाने केंद्र शासनाच्या अधिपत्याखाली जुलै १९४५ मध्ये स्थापन करण्यात आली. ही सेवा १९४६ पर्यंत सैनिकांच्या पुनर्वसनासंबंधाने कार्यरत होती. या सेवेचा विस्तार १९४८ पासून बेरोजगार उमेदवारांसाठी देशभरात सेवायोजन कार्यालयांच्या माध्यमातून सुरु करण्यात आला. तथापि या संदर्भातील आवश्यकता विचारात घेऊन केंद्र शासनाने देशातील लोकसंख्येच्या प्रमाणात सेवायोजन सेवेचा प्रभावी लाभ कशाप्रकारे जनतेला देता येईल याचा विचार करण्यासाठी १९५२ साली श्री.बी.शिवराव यांच्या अध्यक्षतेखाली एक समिती स्थापन केली. या समितीने सेवायोजन संघटनेची संरचना व कार्ये याचा अभ्यास करून त्यात काही सुधारणा करण्याची आवश्यकता असल्यास तशा शिफारशी करावयाच्या होत्या. त्यानुसार समितीने १९५४ साली केलेल्या शिफारशी विचारात घेऊन केंद्र शासनाने सेवायोजन संघटनेच्या पुनर्रचनेत व्यावसायिक संशोधन, व्यवसाय मार्गदर्शन आणि सेवायोजन क्षेत्राची माहिती या बाबींचा समावेश केला. त्याचप्रमाणे या संघटनेच्या दैनंदिन प्रशासनाच्या दृष्टीने राष्ट्रीय सेवायोजन संघटनेचे कामकाज राज्य शासनाकडे १ नोव्हेंबर १९५६ साली हस्तांतरीत केले.

सेवायोजन संघटनेचे कामकाज प्रभावीपणे करण्यासाठी “लोकसभेद्वारे सेवायोजन कार्यालये (रिक्तपदे सक्तीने अधिसूचीत करणे) अधिनियम, १९५९” पारित करण्यात येऊन तो दिनांक १ मे १९६० च्या नियमावलीन्वये लागू करण्यात आला. या कायद्यातील तरतुदीनुसार २५ व त्यापेक्षा जास्त कामगार/कर्मचारी असणा-या खाजगी आस्थापना आणि सार्वजनिक क्षेत्रांना त्यांच्याकडील रिक्तपदे अधिसूचीत करण्याचे व त्यांच्याकडे असणा-या मनुष्यबळाची माहिती देण्याचे बंधन आहे. सेवायोजन संबंधाने धोरणात्मक निर्णय घेण्याचे अधिकार केंद्र शासनास असून असे घेतलेले निर्णय राज्य शासनाकडून सेवायोजन कार्यालयामार्फत राबविले जातात. राज्यपातळीवर असे निर्णय राबविण्याची जबाबदारी आयुक्त, रोजगार व स्वयंरोजगार संचालनालय यांच्याकडे असते. या संचालनालयाच्या अधिपत्याखाली राज्यातील सर्व रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन केंद्रांचा कारभार चालविला जातो.

सद्यःस्थितीत आपल्या देशात एकूण १०२ सेवायोजन कार्यालये आहेत, पैकी महाराष्ट्रात एकूण ५४ सेवायोजन कार्यालये कार्यरत आहेत. महाराष्ट्राचे सहा महसूली विभाग असून येथे प्रत्येकी एक याप्रमाणे सहा विभागीय कार्यालये आहेत. महाराष्ट्र शासनाने दिनांक १ मे १९९७ पासून रोजगार व स्वयंरोजगार या स्वतंत्र विभागाची स्थापना केली. या विभागाकडे शासनाचा महत्वाकांक्षी रोजगार व स्वयंरोजगार निर्मितीचा कार्यक्रम परिणामकारकरित्या राबविण्याचे महत्वाचे कार्य सुपुर्द केलेले आहे.

रोजगार व स्वयंरोजगार विभागाच्या मंत्र्यांच्या अधिपत्याखाली प्रामुख्याने राज्यमंत्री, सचिव, उप सचिव आणि अवर सचिव हे मंत्रालयीन पातळीवर काम पाहतात. तर आयुक्त, रोजगार व स्वयंरोजगार संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, कोकण भवन, नवी मुंबई यांच्या अधिपत्याखाली, मुंबई, पुणे, नाशिक, नागपूर, औरंगाबाद, अमरावती अशा सहा विभागांमध्ये विभागीय उप संचालक कार्यरत आहेत. या उप संचालकांच्या अधिपत्याखाली एकूण ४२ सहाय्यक संचालक गट-अ आणि १०५ रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन अधिकारी गट-ब कार्यरत आहेत. त्याचप्रमाणे

मुंबई येथे अपंगार्थ खास सेवायोजन कार्यालय असून दिनांक २९/७/०४ पासून राज्यातील सर्व जिल्हा स्तरावर अपंगार्थ विशेष रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन केंद्रांचे कामकाज सुरु करण्यात आलेले आहे.

(२) स्वयंरोजगाराकरीता अर्थ सहाय्य

अ) मौलाना आझाद अल्पसंख्यांक आर्थिक विकास महामंडळ

शासनाने अल्पसंख्यांक समाजातील दुर्बल घटकांच्या आर्थिक उन्नतीसाठी मौलाना आझाद अल्पसंख्यांक आर्थिक विकास महामंडळाची स्थापना २८ सप्टेंबर, २००० रोजी कंपनी कायदा १९५६ अंतर्गत केली त्या महामंडळामार्फत मुस्लिम, बौद्ध, ख्रिश्चन इत्यादी अल्पसंख्यांक समाजातील बेरोजगार उमेदवारांना स्वयंरोजगारासाठी कर्ज उपलब्ध करून देण्यात येते.

कर्ज योजना :-

मौलाना आझाद अल्पसंख्यांक आर्थिक विकास महामंडळा मार्फत बेरोजगार उमेदवारांसाठी खालील तीन कर्ज योजना राबविल्या जातात.

अ. क्र	योजनेचे नांव	कर्ज मर्यादा	व्याजाचा दर
१	थेट कर्ज योजना	५० हजार	६ %
२	बीज भांडवल योजना	५ लाख ६०% बँकेचे व ३५ % महामंडळाचे, ५% स्वतःचे	बँकेचे कर्ज बँकेच्या दराने महामंडळाचे ६ %
३	मुदत कर्ज योजना	५ लाख ९५ % महामंडळाचे, ५% स्वतःचे	रुपये २ लाखापर्यंत ६ % त्यापुढे ९ %

ब) अण्णासाहेब पाटील आर्थिक मागास विकास महामंडळ

समाजातील आर्थिक दृष्ट्या दुर्बल घटकातील लोकांचा सर्वांगीण विकास करण्याच्या दृष्टीने दिनांक २७ नोव्हेंबर, १९९८ रोजी कंपनी कायदा १९५६ अंतर्गत शासनाने अण्णासाहेब पाटील आर्थिक मागास विकास महामंडळाची स्थापना केली.

कर्ज योजना :-

अण्णासाहेब पाटील आर्थिक मागास विकास महामंडळामार्फत बेरोजगार उमेदवारांसाठी खालील तीन कर्ज योजना राबविल्या जातात.

अ.क्र	योजनेचे नांव	कर्ज मर्यादा	व्याजाचा दर
१	थेट कर्ज योजना	२५ हजार	४ %
२	बीज भांडवल योजना	५ लाख ६०% बँकेचे व ३५ % महामंडळाचे, ५% स्वतःचे	बँकेचे कर्ज बँकेच्या दराने महामंडळाचे ६ %
३	मुदत कर्ज योजना	१५ लाख	४ %

महामंडळाचे कामकाज जिल्हा रोजगार व स्वयंरोजगार केंद्रां मार्फत:-

मौलाना आझाद अल्पसंख्यांक आर्थिक विकास महामंडळ व अण्णासाहेब पाटील आर्थिक मागास विकास महामंडळाचे काम शासन परिपत्रक क्र. एसई-२००१/प्रक्र-११६/रोस्वरो-१, दिनांक २२ जून, २००१ अन्वये

महामंडळाची स्वतःची कार्यालये सुरु होईपर्यंत रोजगार व स्वयंरोजगार संचालनालयाच्या अखत्यारीतील जिल्हा रोजगार व स्वयंरोजगार केंद्रांमार्फत करण्यात येत आहे. त्यानुसार महामंडळाचे जिल्हास्तरीय काम जिल्ह्याचे नोडल अधिका-यामार्फत केले जाते. महामंडळाकडून कोरे फॉर्म स्विकारणे, कर्जाच्या फॉर्मचे वाटप करणे. उमेदवारांकडून अर्जाचे मुल्य स्विकारणे, अर्जाचे मुल्य महामंडळास पाठविणे, उमेदवारांकडून भरून आलेले फॉर्म स्विकारणे, त्याची छाननी करणे, अर्जामधील त्रुटी पूर्ण करून घेवून अर्ज महामंडळास पाठविणे. मंजूर झालेले अर्ज महामंडळाकडून स्विकारणे, मंजूर अर्जातील त्रुटी पूर्ण करून घेणे, उमेदवार स्वयंरोजगार करणार असलेल्या जागेची तपासणी करणे. महामंडळाकडून धनादेश स्विकारणे. मिळालेले धनादेश संबंधित उमेदवारांना वाटप करणे. कर्जाची वसूली करणे, थकबाकीदारा विरुद्ध खटले दाखल करणे. इ.कामे जिल्हा रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन केंद्रामार्फत केली जात आहेत.

(३) महाराष्ट्र शासनाचा बेरोजगारांसाठी सेवा सोसायट्या स्थापनेचा उपक्रम :-

महाराष्ट्रामध्ये बेरोजगारांची संख्या दररोज वाढत असून आज नोंदणीपटाप्रमाणे बेरोजगारांची संख्या ३८.३८ लाखांच्या वर गेलेली आहे. बेरोजगारांना अगदी नगण्य प्रमाणात नोकरीच्या संधी उपलब्ध होतात. पण अल्पशा प्रमाणात उपलब्ध होणा-या संधीमध्ये सर्व बेरोजगारांना नोकरीच्या संधी उपलब्ध करून देणे अशक्यप्राय आहे. त्यावर अनेक उपायापैकी एक उपाय म्हणून तरुण बेरोजगारांना स्वयंरोजगाराच्या नवीन नवीन संधी उपलब्ध करून देणे हा होय. बेरोजगारीची तिब्रता कमी करण्यासाठी महाराष्ट्र शासनाने ऑक्टोबर, २००० मध्ये एक सर्व समावेशक बेरोजगारांचे नविन धोरण जाहीर केले त्यामध्ये बेरोजगार तरुणानी एकत्र येऊन सेवा सोसायट्यांच्या माध्यमातून स्वयंरोजगार सुरु करावा हा एक मुद्दा आहे. त्याप्रमाणे राज्यामध्ये बेरोजगारांच्या सेवा सोसायट्या स्थापन करण्याचे कामास सुरुवात झाली. ११ बेरोजगार उमेदवार एकत्र येवून सेवा सोसायटी नोंदणीकृत करतात व त्यानंतर काम मिळविण्यासाठी प्रयत्न करतात.

बेरोजगारांच्या सेवा सहकारी संस्थांना व लोकसेवा केंद्रांना विविध सवलती देवून त्यांना आर्थिक दृष्ट्या बळकट करण्यासाठी शासनाने १७ ऑगस्ट, २००२ रोजी शासन निर्णय निर्गमित करून बेरोजगार उमेदवारांच्या सेवा सोसायट्यांना मोठा दिलासा दिलेला आहे. त्यानुसार शासनाच्या बहुतांश विभागांनी शासन निर्णय पारित करून बेरोजगारांच्या सेवा सोसायट्यांना कामे देण्या बाबत आपल्या विभागांतर्गत येणा-या कार्यालयांना सुचना दिलेल्या आहेत. बेरोजगारांच्या सेवा सोसायट्यांना आता शासनाच्या विविध विभागाकडून कामे मिळत आहेत.

बेरोजगारांच्या सेवा सहकारी संस्थांना आर्थिक सहाय्य :-

राज्यातील सुशिक्षित बेरोजगारांना आर्थिक सहाय्य देण्याच्या योजनेत सुधारणा करून, शासनाच्या रोजगार व स्वयंरोजगारच्या नवीन धोरणांतर्गत बेरोजगार उमेदवारांनी स्थापन केलेल्या सेवा सहकारी संस्थांना त्यांचे कार्यालय स्थापन करणे, कार्यालयासाठी आवश्यक असलेले फर्निचर, दुरध्वनी, विद्युत जोडणी, विविध परवाने मिळविणे, संस्थेचा प्रचार व प्रसार करणे इत्यादी प्राथमिक स्वरूपाची कामे करण्यासाठी येणारा खर्च भागविण्याकरीता बेरोजगारांच्या सेवा सहकारी संस्थांना प्रती सदस्य प्रती वर्षी रुपये १२००/- या प्रमाणे किमान अकरा सदस्यांच्या सेवा सहकारी सोसायटीस वार्षिक रुपये १३२००/- प्रमाणे तीन वर्षाकरिता व्यवस्थापकीय अनुदान देण्याचा निर्णय दिनांक ११ फेब्रुवारी, २००४ रोजी शासनाने घेतलेला आहे.

(४) रोजगार व स्वयंरोजगार संचालनालयातर्फे खालील महत्वाचे कार्यक्रम राबविण्यात येतात.

- अ) सेवायोजन क्षेत्र माहिती गोळा करणे.
- ब) व्यवसायांची माहिती संकलित करणे.
- क) बेरोजगारांची नाव नोंदणी
- ड) नोकरीसाठी सहाय्य करणे
- इ) व्यवसाय मार्गदर्शन करणे
- फ) शासनाच्या धोरणात्मक योजनांची अंमलबजावणी करणे.
- ह) स्वयंरोजगार मेळावे.

(अ) सेवायोजन क्षेत्र माहिती गोळा करणे :

सर्व सार्वजनिक आस्थापना व २५ पेक्षा जास्त कर्मचारी असणा-या खाजगी आस्थापनांकडील मनुष्यबळांची माहिती दर तिमाहीस गोळा करण्यात येते. ही माहिती सेवायोजन कार्यालये (रिक्त पदे सक्तीने अधिसूचित करणे) अधिनियम, १९५९ च्या कलम ५ (१) अन्वये स्थानिक सेवायोजन कार्यालयास पाठविणे बंधनकारक आहे. अशाप्रकारची ३५ माहिती पथके महाराष्ट्रातील सेवायोजन कार्यालयात कार्यरत आहेत.

(ब) व्यवसायांची माहिती संकलित करणे :

व्यावसायिक व शैक्षणिक वर्गीकरणात्मक माहिती दोन वर्षातून एकदा, सम वर्षात सार्वजनिक क्षेत्रातील आस्थापना व विषम वर्षात खाजगी आस्थापनांकडून गोळा केली जाते.

(क) बेरोजगारांची नांव नोंदणी:

बेरोजगारांची नाव नोंदणी :

राज्यातील रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन केंद्रामार्फत बेरोजगार उमेदवारांची नांव नोंदणी करताना खालील प्रमाणपत्रे तपासली जातात:

१. शाळा सोडल्याचा दाखला किंवा जन्मतारीख असलेला इतर कोणताही दाखला.
२. एसएससी बोर्ड/विद्यापीठ प्रमाणपत्र
३. उमेदवार अपंग/अंध/मुक बधीर असल यास संबंधित संस्थेचे पात्रता प्रमाणपत्र
४. शालेय/विद्यापीठीय गुणपत्रिका
५. अनुभव असल्यास अनुभवाचे प्रमाणपत्र
६. मागासवर्गीय उमेदवारांच्या बाबतीत जातीचे प्रमाणपत्र

नांव नोंदणीकरिता वयाची १४ वर्षे पूर्ण होणे आवश्यक आहे. नाव नोंदणी उमेदवार ज्या दिवशी हजर होईल त्याच दिवशी केली जाते. ज्या उमेदवारांना नाव नोंदणीसाठी प्रत्यक्ष हजर होणे शक्य नसेल त्यांच्या

बाबतीत त्यांनी पोष्टाद्वारे नोंदणीचा अज्र मागवून पोष्टाद्वारेच तो कार्यालयात पोहोचता केल्यास त्यांच्या नावाची नोंदणी करता येते. ही नोंदणी अर्ज प्राप्त झाल्यानंतर २४ तासांच्या आत केली जाते. अनुभव प्रमाणपत्र हे नोकरी संपल्यापासून तीन महिन्यांच्या आत नोंदणे आवश्यक आहे. या नोंदणीसाठी कोणत्याही प्रकारचे शुल्क आकारले जात नाही.

फिरते नोंदणी पथक :

जिल्ह्याच्या मुख्यालयापासून दूरवर दुर्गम प्रदेशात राहणा-या उमेदवारांच्या अडचणींचा व खर्चाचा विचार करून राज्यातील २१ मार्गदर्शन केंद्रात १ सप्टेंबर १९८४ व १९ सप्टेंबर १९८५ पासून फिरती नोंदणी पथके कार्यरत आहेत.

नूतनीकरण:

सध्या उमेदवाराने नावाची नोंदणी केल्यानंतर ती तीन वर्षासाठी वैध राहते. त्यानंतर उमेदवारांना या नोंदणीचे नूतनीकरण करणे गरजेचे आहे. हे नूतनीकरण नोंदणी केलेल्या महिन्याच्या दोन महिने अगोदर नोंदणीचा महिना तसेच नोंदणीनंतरचे ३ महिने अशा सहा महिन्यांच्या कालावधीत केव्हाही करता येते.

(ड) नोकरीसाठी सहाय्य करणे :

सेवायोजन कार्यालये (रिक्तपदे सक्तीने अधिसूचित करणे) अधिनियम, १९५९ च्या कलम ४(१) अन्वये विविध आस्थापनांना त्यांच्याकडे रिक्त होणारी पदे सेवायोजन कार्यालयाकडे अधिसूचित करण्याचे बंधन आहे. अशा विविध आस्थापनांकडून प्राप्त होणा-या रिक्त पदांकरिता उमेदवारांचे प्रेषण करताना त्यांच्या नोंदणी ज्येष्ठता, अर्हता आणि वयोमर्यादा यांचा विचार करून नोकरीसाठी सहाय्य केले जाते.

दिनांक २२ ऑगस्ट, १९९६ च्या मा.सर्वोच्च न्यायालय यांचे क्रमांक सिव्हील अपिल नं.११६४६-११७२४/१९९६ या प्रकरणी निकालाप्रमाणे कोणत्याही शासकीय, निम शासकीय किंवा खाजगी आस्थापनेत रिक्त पदे भरताना नवीन पद्धत ठरविण्यात आली आहे. या पद्धतीप्रमाणे अशा सर्व आस्थापनांवर दोन मार्गाने उमेदवारांची यादी प्राप्त करणे बंधनकारक झाले आहे.

(१) सेवायोजन कार्यालये (रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन केंद्रे) यांचेकडून पात्र उमेदवारांची यादी प्राप्त करून घेणे.

(२) जाहिरातीद्वारे व अन्य माध्यमातून प्रसिध्दी देवून पात्र उमेदवारांचे अर्ज प्राप्त करून घेणे व अशा तऱ्हेने दोन्हीही प्रकारच्या उमेदवारांचा पद भरतीसाठी विचार करणे आवश्यक आहे.

केंद्र शासनाच्या पत्राप्रमाणे आता सर्व राज्य शासनावर सदर सर्वोच्च न्यायालयाच्या निकालाप्रमाणेच पद भरती करणे बंधनकारक झाले आहे. म्हणजे कोणत्याही शासकीय/निमशासकीय विभागात पद भरती करताना सेवायोजन कार्यालयातून उमेदवारांची यादी प्राप्त करून घेतली पाहिजे व त्याशिवाय जाहिरातीद्वारे, दूरदर्शन, रेडिओ, नोटीसबोर्ड व इतर माध्यमातून प्रसिध्दी देवून उमेदवारांचे अर्ज प्राप्त करून घेतले पाहिजेत. जेणेकरून कोणत्याही पात्र उमेदवारांवर अन्याय होऊ नये व दोन्हीही प्रकारच्या उमेदवारांना नोकरीच्या संधी उपलब्ध होतील. या निर्णयाप्रमाणे जर एखादा उमेदवार सेवायोजन कार्यालयात नोंदणीकृत नसेल, किंवा काही कारणामुळे त्याचे नाव सेवायोजन कार्यालयामार्फत पाठविण्यात आलेल्या यादीत समाविष्ट नसेल, तरी असा पात्र उमेदवार जाहिरातीच्या आधारावर संबंधीत आस्थापनेकडे सरळ अर्ज करू शकतो.

१) व्यवसाय मार्गदर्शन कक्ष (करीअर कॉर्नर) -

रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन केंद्रांमध्ये व्यवसाय मार्गदर्शनाकरिता आवश्यक ते साहित्य, पुस्तके, माहिती पत्रके इत्यादी उमेदवारांना उपलब्ध असतात व त्यांना वेगवेगळ्या स्वयंरोजगाराबद्दल मार्गदर्शन दिले जाते. तसेच, स्वयंरोजगारासाठी त्यांना प्रवृत्त केले जाते. विविध वित्तीय संस्था उदाहरणार्थ, बँका, जिल्हा उद्योग केंद्रे इत्यादीशी संपर्क साधून स्वयंरोजगारासाठी इच्छुक उमेदवारांना मदत दिली जाते.

व्यवसाय मार्गदर्शन कक्षामध्ये मुख्यत्वेकरून रोजगार, स्वयंरोजगार प्रशिक्षणाच्या संधी तसेच व्यवसाय, शैक्षणिक करीअर इ. बाबत मार्गदर्शन केले जाते. व्यवसाय मार्गदर्शन कक्षाचे काम अधिक प्रभावी बनविण्यासाठी या कक्षामध्येच लायब्ररी सद्दृश्य करीअर कॉर्नर सुरु करण्यात आला आहे.

आत्तापर्यंत राज्यातील ३० कार्यालयामध्ये करीअर कॉर्नर सुरु झाले आहेत. या करीअर कॉर्नर मध्ये स्वयंरोजगार मार्गदर्शन संबधीची पुस्तके/ मासिके व वर्तमानपत्र उमेदवारांसाठी उपलब्ध करण्यात आलेली आहेत.

२) आदिवासी उमेदवारांसाठी सेवायोजन प्रशिक्षण व मार्गदर्शन केंद्रे :

विविध शासकीय व निमशासकीय संस्थांमध्ये आदिवासी उमेदवारांसाठी जागा राखीव असुनही त्या योग्य उमेदवारांअभावी पूर्णपणे भरल्या जाऊ शकत नाहीत. अनुशेष राहतो. आदिवासी उमेदवारांची स्पर्धा परीक्षेसाठी तयारी करून घेण्यासाठी सदर केंद्रांमार्फत साडेतीन महिन्यांचे, ०१एप्रिल ते १५ जुलै/०१ऑगस्ट ते १५नोव्हेंबर/ ०१ डिसेंबर ते १५ मार्च याप्रमाणे दरवर्षी तीन प्रशिक्षण सत्रे चालविली जातात. या केंद्रांमध्ये फक्त शालांत परीक्षा उत्तिर्ण/पदवीधर उमेदवारांना प्रशिक्षणासाठी प्रवेश देण्यांत येतो. प्रशिक्षणाच्या काळात आदिवासी प्रशिक्षणार्थींना दरमहा रुपये १०००/- याप्रमाणे विद्यावेतन दिले जाते व व्याख्यात्यांना दर ताशी रुपये १००/- प्रमाणे मानधन दिले जाते. तसेच प्रशिक्षणार्थींना स्पर्धा परिक्षेच्या तयारीसाठी आवश्यक असलेल्या ४ पुस्तकांचा संच मोफत देण्यांत येतो. प्रशिक्षण देण्यासाठी जवळच्या महाविद्यालयातील तज्ञ प्राध्यापकांना तासिका पध्दतीवर नियुक्त केले जाते. तसेच, गरजेनुसार बँक, वित्तीय संस्था, मान्यवर सेवाभावी संस्था यातील अधिकारी पदाधिका-यांना व शासनाच्या तज्ञ अधिका-यांना मार्गदर्शनपर भाषणे देण्यासाठी पाचारण केले जाते. उमेदवारांना विविध रिक्तपदांची, स्पर्धा परिक्षांची माहिती वेळोवेळी पोस्टाने कळविली जाते. फॉर्मस पाठविले जातात. प्रसंगानुसार खास प्रशिक्षण वर्ग आयोजिले जातात. महाराष्ट्रात रावेर, जिल्हा जळगांव, अचलपूर, जिल्हा-अमरावती, कळवण, जिल्हा-नाशिक, देवरी, जिल्हा भंडारा, चंद्रपूर, जिल्हा चंद्रपूर, मंचर, जिल्हा पुणे व किनवट, जिल्हा-नांदेड, गडचिरोली, जिल्हा गडचिरोली अशी आठ आदिवासी जिल्ह्यांमध्ये संचालनालयातर्फे आदिवासी उमेदवारांना सेवायोजन मार्गदर्शन व प्रशिक्षण केंद्रे कार्यरत आहेत.

(इ) शासनाच्या धोरणात्मक योजनांची अंमलबजावणी करणे :-

१) रोजगार प्रोत्साहन कार्यक्रम :

रोजगार प्रोत्साहन कार्यक्रम योजना सन १९७३-७४ पासून राबविण्यात येत आहे. या योजनेअंतर्गत सेवायोजन कार्यालयात नांव नोंदविलेल्या सुशिक्षित उमेदवारांना त्यांचे कौशल्य व क्षमता वाढविण्यासाठी खाजगी उद्योग धंद्यामध्ये अथवा शासकीय उपक्रमामध्ये प्रत्यक्ष प्रशिक्षण दिले जाते. सदर योजनेच्या प्रयोजनासाठी सुशिक्षित बेरोजगारांची व्याख्या अशी आहे की, ज्या व्यक्तीचे वय १८वर्षे पूर्ण असून किमान शिक्षण शालान्त परीक्षा उ-तीर्ण अथवा औद्योगिक प्रशिक्षण उ-तीर्ण अशी आहे. प्रशिक्षणानंतर प्रशिक्षणार्थींना नियमित नोकरी मिळण्याची क्षमता

वाढते. अथवा ते स्वयंरोजगार करू शकतात. सदर योजनेचा कालावधी सहा महिन्यांचा असून यासाठी उमेदवारांच्या शैक्षणिक पात्रतेप्रमाणे दरमहा रुपये ३००/- ते दरमहा रुपये १०००/- पाठयवेतन दिले जाते.

२) रोजगार व स्वयंरोजगार केंद्रात अपंग उमेदवारांसाठी विशेष कक्ष :

अपंगांना स्वाभिमानाने जगण्यासाठी शासकीय नोक-यामध्ये ३ टक्के आरक्षण देण्याचे शासनाने मान्य केलेले असून त्यासाठी कायदाही करण्यात आलेला आहे. १९ जानेवारी १९५९ रोजी मुंबई येथे अपंगांसाठी विशेष सेवायोजन कार्यालय सुरू करण्यात आले असून जिल्ह्यातील प्रत्येक मार्गदर्शन केंद्रात अपंगांसाठी विशेष रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन केंद्रे सुरू करण्यात आलेली आहेत.

३) स्थानकोत्तर विद्यापीठ रोजगार माहिती व मार्गदर्शन केंद्र:

सर्व पदव्युत्तर व व्यावसायिक नि पारंगत पदवीधरांची नोंदणी व प्रेषण तसेच व्यवसाय व अभ्यासक्रमासंबंधीच्या शिष्यवृत्त्या, मार्गदर्शन, विद्यापीठाशी सलग्न असलेल्या विद्यापीठ रोजगार माहिती व मार्गदर्शन केंद्रातर्फे करण्यात येते, मुंबई, पुणे, नागपूर, औरंगाबाद, कोल्हापूर आणि अमरावती येथे अशी केंद्रे आहेत.

फ) रोजगार व स्वयंरोजगार मेळावे :

दिवसेंदिवस रोजगारांच्या संधी कमी होत आहेत. बेरोजगारांनी आता स्वयंरोजगाराकडे वळण्याशिवाय पर्याय नाही. तेव्हा बेरोजगारांची मानसिकता बदलण्याची आवश्यकता आहे. त्यासाठी रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन केंद्राकडून स्वयंरोजगार मेळाव्यांचे आयोजन करण्यात येऊन त्यामध्ये बेरोजगारांना स्वयंरोजगारसंबंधाने मार्गदर्शन केले जाते. मात्र या कार्यक्रमाच्या यशस्वितेसाठी जनतेचा जास्तीत जास्त सहभाग आवश्यक आहे.

(५) रोजगार व स्वयंरोजगार यंत्रणेच्या कार्यप्रणालीचे संगणकीकरण

• संगणकीकरण

बेरोजगार उमेदवारांना नांव नोंदणी, नुतनीकरण इत्यादी सेवा जलद गतीने मिळाव्यात म्हणून सन १९८५-८६ मध्ये संगणकीकरणाची योजना अंमलात आणली. सन २००१ -०२ अखेर पर्यंत टप्प्या टप्प्याने रोजगार व स्वयंरोजगार यंत्रणेतील सर्व ६० रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन केंद्रांचे संगणकीकरण पूर्ण करण्यात आले आहे. संगणकीकरणामुळे उमेदवारांची नांव नोंदणी, अपडेशन, नुतनीकरण व पाठवणी इत्यादी कामे ऑन लाईन पद्धतीने जलद गतीने करणे शक्य झाले आहे. उमेदवारांना फोटोसहीत संगणकीकृत ओळखपत्र आवश्यक त्या माहितीसह देण्यात येते.

• वेबसाईट

रोजगार व स्वयंरोजगार यंत्रणेची <http://ese.mah.nic.in> ही वेबसाईट विकसित करण्यात आली आहे. या वेबसाईटद्वारे उमेदवारांना नांव नोंदणी, नुतनीकरण, अपडेशन, जेष्ठता पहाणे इत्यादी तसेच वेबसाईट मध्ये योजना, व्यवसाय, प्रशिक्षण इत्यादी माहिती देण्यात आलेली आहे. उद्योजकांकरीता त्यांच्या आस्थापनाची नोंदणी करणे, योग्य उमेदवारांचा शोध घेणे, रिक्तपदे अधिसूचित करणे इत्यादी सुविधा उपलब्ध करून देण्यात येत आहेत. एप्रिल, २००६ अखेर पर्यंतचा नोंदणीपट वेबसाईटवर उपलब्ध करून देण्यात आलेला असून त्या पुढील नोंदणीपट सेंट्रल सर्व्हरवर ब्रॉडबॅन्ड कनेक्टिव्हिटीद्वारे अपलोड करण्यात येत आहे.

**(६) सेवायोजन कार्यालये (रिक्त पदे सक्तीने अधिसूचित करणे) अधिनियम १९५९,
नियमावली १९६०.**

बेरोजगार उमेदवारांना नोकरी मिळवून देण्यात सहाय्य करण्याच्या उद्देशाने महाराष्ट्र राज्यातील ४५ सेवायोजन कार्यालये सध्या काम करीत आहेत. प्रत्येक जिल्ह्यासाठी स्वतंत्रपणे ३५ सेवायोजन कार्यालये असून मुंबई, पुणे व नागपूर सारख्या मोठ्या शहरात शैक्षणिक पात्रतेनुसार भिन्न उमेदवारांसाठी निरनिराळी कार्यालये अपंगासाठी मुंबई खास कार्यालय व प्रत्येक विद्यापीठाशी संलग्नपणे काम करणारी, मुंबई,पुणे,कोल्हापूर, औरंगाबाद,अमरावती,नागपूर येथील विद्यापीठ सेवायोजन माहिती आणि मार्गदर्शन केंद्रे अशी त्यांची वर्गवारी आहे. या सर्व कार्यालयातर्फे उमेदवारांना निरनिराळे शिक्षणक्रम प्रशिक्षणाच्या सोयी व स्वयंरोजगाराबाबतसुद्धा जरूर ती माहिती देण्यात येते.

प्रत्येक जिल्ह्यामध्ये सार्वजनिक व खाजगी क्षेत्रांमध्ये किती उद्योग/व्यवसाय/कार्यालये आहेत व त्यामध्ये किती लोक काम करीत आहेत व त्यांच्याकडे किती रिक्तपदे निर्माण झाली आहेत. इत्यादीबाबतची अद्ययावत माहिती जमा करण्यासाठी प्रत्येक जिल्ह्याच्या सेवायोजन कार्यालयामध्ये एक सेवायोजन क्षेत्र माहिती विभाग उघडला आहे. या विभागाने मिळविलेल्या माहितीच्या आधारे अधिसूचित झालेली जिल्ह्यातील रिक्तपदे उमेदवारांना त्यांची पाठवणी करण्याच्या दृष्टीने उपयोगात आणावी अशी अपेक्षा आहे. ही सर्व माहिती निरनिराळ्या संस्थांकडून /आस्थापनांकडून जमा करणे सुलभ व्हावे म्हणून केंद्र शासनाने सेवायोजन कार्यालये (रिक्तपदे अधिसूचित करण्याची सक्ती करणारी) कायदा, १९५९ मंजूर केला असून त्याची अंमलबजावणी १ मे १९६० पासून करण्यात आली आहे. या कायद्यातील प्रमुख तरतुदीबाबतची माहिती पुढे दिली आहे.

या कायद्याची कक्षा :

सार्वजनिक क्षेत्रामधील सर्व आस्थापना, कार्यालये, उद्योग, व्यवसाय तसेच खाजगी क्षेत्रामधील शेती व्यतिरिक्त ज्या आस्थापनांमध्ये सर्वसाधारणपणे २५ किंवा जास्त कर्मचारी काम करतात असे उद्योगधंदे, व्यवसाय, कार्यालये इत्यादींना या कायद्यातील तरतुदी बंधनकारक आहेत.

म्हणूनच केंद्र शासन व राज्य शासन यांची सर्व कार्यालये, जिल्हा परिषदा, महानगरपालिका, नगरपालिका यासारख्या स्थानिक संस्था व केंद्र किंवा राज्य शासन यांचे पुरस्कृत/अंगीकृत उद्योग, व्यवसाय आदींना ह्या कायद्याच्या तरतुदी लागू आहेत. राष्ट्रीयकृत बँका,महामंडळे,अर्धशासकीय उद्योग, व्यवसाय हे सर्व या कायद्याच्या कक्षेत येतात. शिवाय खाजगी क्षेत्रामधील ज्या कार्यालयांत /उद्योग, व्यापार व्यवसायात/कारखान्यात सामान्यपणे २५ किंवा अधिक कामगार काम करीत असतील त्यांनासुद्धा वरील कायदा बंधनकारक आहे. या कामगारांत मासिक पगार किंवा रोजमजुरीवर काम करणारे कामगार, क्रियाशील भागीदार यांचासुद्धा समावेश होतो.

या कायद्यानुसार उद्योजकांवरील निर्बंध :

या कायद्यातील तरतुदीनुसार केंद्र शासनाने सेवायोजन कार्यालये (रिक्तपदे अधिसूचित करण्याची सक्ती करणारी) नियमावली, १९६० मंजूरी केली असून, त्यातील तरतुदीनुसार वरील सर्व प्रकारच्या आस्थापनांनी आपापल्या जिल्ह्यामधील स्थानिक सेवायोजन कार्यालयाकडे ३१ मार्च, ३०जून, ३० सप्टेंबर व ३१ डिसेंबर या प्रत्येक तिमाही अखेर आपल्याकडे वेतनपटावर असलेल्या सर्व कर्मचा-यांची माहिती, प्रत्येक तिमाहीनंतर ३०दिवसाचे आत नियमावलीत नमूद केलेल्या ईआर-१ या प्रपत्रामध्ये पाठविणे बंधनकारक आहे. या प्रपत्रामध्ये त्या त्या आस्थापनेमधील कर्मचा-यांची संख्या, प्रत्येक तिमाहीमध्ये निर्माण झालेली रिक्त पदे, त्यापैकी सेवायोजन कार्यालयाकडे किती पदे अधिसूचित केली व एकूण किती पदे कोणत्या माध्यमाद्वारे भरली गेली इत्यादी माहिती

अंतर्भूत होते. त्याचप्रमाणे योग्य उमेदवाराअभावी किती पदे रिक्त राहिलेली आहेत, त्या पदांची माहितीसुद्धा त्यामध्ये द्यावयाची असते.

या कायद्याच्या कलम क्र.४ नुसार प्रत्येक आस्थापनांमध्ये निर्माण झालेली रिक्तपदे प्रत्यक्षात भरण्यापूर्वी कमीत कमी १५ दिवस अगोदर ठराविक नमुन्यामध्ये स्थानिक सेवायोजन कार्यालयाकडे रीतसर अधिसूचित करणे आवश्यक आहे. तसेच अशाप्रकारे कळविलेल्या जागांसाठी उमेदवारांची शिफारस केल्यानंतर, त्याच्या निवडीबाबतचा निर्णय झाल्यावर १५ दिवसात संबंधित सेवायोजन कार्यालयास कळविणे आवश्यक आहे. त्यामुळे नोकरी मिळालेल्या उमेदवारांची माहिती बिनचूक मिळवून इतर गरजू उमेदवारांचीच शिफारस केली जाते, म्हणून निवडीची माहिती त्वरीत देणे जरूरीचे ठरते.

सर्व रिक्तपदे सेवायोजन कार्यालयांना कळवणे आवश्यक असले तरी पुढील प्रकारच्या रिक्त पदांना या कायद्याच्या कक्षेतून वगळले आहे. (१) दफ्तरी, (२) जमादार/आर्डरली चपराशी, (३) फराश,(४)गट्टे किंवा दफ्तर उचलणारा, (५) आदेशिका वाहक, (६) पहारेकरी व (७) सफाई कामगार तसेच घरकाम करणारे नोकर व तीन महिन्यांपेक्षा कमी कालावधीकरिता असलेली रिक्तपदे यांनासुद्धा या तरतुदीमधून वगळण्यात आले आहे.

परंतु ही सवलत प्रायः खाजगी उद्योग-व्यवसायासाठीच लागू ठरते कारण शासनाच्या इतर आदेशानुसार सार्वजनिक क्षेत्रामध्ये निर्माण होणारी (लोकसेवा आयोग अथवा तत्सम आयोगाद्वारे भरती करावयाची पदे वगळता) इतर सर्व पदे फक्त सेवायोजन कार्यालयातर्फेच भरली जाणे आवश्यक आहे. त्यामुळे त्या आस्थापनांनी सेवायोजन कार्यालयांना रिक्तपदे अधिसूचित करणे व ती सर्व पदे त्या माध्यमाद्वारेच भरणे आवश्यक आहे. काही प्राथम्य दिलेल्या वर्गातील उमेदवारांसाठी राखीव असलेली पदे भरतांना इतर माध्यमांचा वापर करण्याची सवलत शासनाने खास आदेश काढून दिलेली आहे. परंतु या सर्व रिक्त पदांची अधिसूचना सेवायोजन कार्यालयांना देणे मात्र बंधनकारक आहे. तसेच जाहिरातीची प्रत पाठवणे म्हणजे रिक्तपदे अधिसूचित केली असे मानता येत नाही, कारण विवक्षित नमुन्यात रिक्तपदे सेवायोजन कार्यालयाकडे अधिसूचित करणे आवश्यक आहे.

तरतुदीचा भंग करणा-याविरुद्ध कारवाई :

या कायद्यामधील नियमांचे, सर्व आस्थापनांनी काटेकोरपणे पालन करणे आवश्यक आहे. त्यासाठी या कायद्याच्या कक्षेत येणा-या उद्योजकांचे संबंधित अभिलेख तपासण्याचे अधिकार, त्या त्या जिल्ह्यांचे सेवायोजन अधिका-यांना दिलेले आहेत. कायद्यातील तरतुदींचे पालन न करणा-या उद्योजकांविरुद्ध कायदेशीर कारवाई करता येते.

महाराष्ट्र राज्यातील ज्या आस्थापना/कार्यालये या कायद्याच्या कक्षेत येत असतील त्यांनी आपापली तिमाही विवरणपत्रे वेळचेवेळी स्थानिक सेवायोजन कार्यालयाकडे सादर करण्याची व निर्माण होणारी सर्व रिक्तपदे योग्यवेळी अधिसूचित करण्याची दक्षता घेऊन शासनाशी सहकार्य करावे. यासंबंधात अधिक माहिती हवी असल्यास, उद्योजकांनी स्थानिक सेवायोजन कार्यालयाशी संपर्क साधल्यास, त्यांना जरूर ते मार्गदर्शन मिळू शकेल.

या कायद्यानुसार सेवायोजन अधिका-यांस अशा आस्थापनांना भेट देऊन तपासणी करणे, तसेच तरतुदीसंबंधाने आवश्यक ती माहिती विचारणे आणि दोषी आस्थापनांविरुद्ध न्यायालयात खटला भरण्याचे अधिकार आहेत. अशाप्रकारे कायद्याची अंमलबजावणी करण्यासाठी राज्यात, मुंबई जळगाव, नाशिक, पुणे, सांगली, औरंगाबाद, नांदेड, नागपूर व चंद्रपूर या ठिकाणी एकूण ९ अंमलबजावणी पथके कार्यरत आहेत.

भाग-२ नागरिकांची सनद

(५) रोजगार व स्वयंरोजगार विभागाकडून पुरविल्या जाणा-या सेवा, त्यासाठी आवश्यक कागदपत्रे, कालावधी व सुवा पुरविणारा अधिकारी इ.

अ.क्र.	विभागाकडून/कार्यालयाकडून पुरविली जाणारी सेवा	आवश्यक कागदपत्रे	आवश्यक कागदपत्रांची पूर्तता केल्यानंतर किती कालावधीत सेवा पुरविली जाईल	सेवा पुरविणारा अधिकारी/कर्मचारी	सेवा विहित कालावधीत पुरविली न गेल्यास ज्यांच्याकडे तक्रार करता येईल तो अधिकारी व तक्रार निवारणासाठी लागणारा कालावधी	अपीलीय अधिकारी व तक्रार निवारणासाठी लागणारा कालावधी
१	नाव नोंदणी (प्रत्यक्ष)	१)शैक्षणिक/व्यावसायिक/तांत्रिक पात्रता प्रमाणपत्र २) जन्म दिनांकाचा पुरावा ३) जातीचा दाखला ४) अनुभवाचा दाखला ५) अधिवास प्रमाणपत्र अथवा अन्य पुरावा	कामाचा एक दिवस	जिल्हा रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन अधिकारी, संबंधित जिल्हा रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन केंद्र	उप संचालक, रोजगार व स्वयंरोजगार, संबंधित विभागीय मुख्यालय, तक्रार प्राप्त झाल्यापासून १५ दिवस	आयुक्त, रोजगार व स्वयंरोजगार संचालनालय, कोकण भवन, नवी मुंबई दूरध्वनी क्रमांक ७५७१९४२/४४ अपील प्राप्त झाल्यापासून ३० दिवस
२	नाव नोंदणी (पोष्टाद्वारे)	वरीलप्रमाणे	पत्र मिळाल्यापासून कामाचे दोन दिवसात नोंदणी करून पोष्टाने पाठविण्यात येईल.	वरीलप्रमाणे	वरीलप्रमाणे	वरीलप्रमाणे
३	नोंदणी स्थलांतर करणे	उमेदवाराचा बदललेल्या नवीन पत्त्यासह अर्ज	अर्ज प्राप्त झाल्यापासून तीन दिवसात			
४	नोंदणी स्थलांतर झाल्यानंतर पुनर्नोंदणी	स्थलांतरीत करण्याबाबत उमेदवाराचा अर्ज पहिल्या कार्यालयातून संबंधित कार्यालयास कागदपत्रासह प्राप्त होणे	स्थलांतराबाबतची कागदपत्रे संबंधित कार्यालयास प्राप्त झाल्यावर उमेदवार प्रत्यक्ष हजर राहिलेल्या दिवशी	वरीलप्रमाणे	वरीलप्रमाणे	वरीलप्रमाणे
५	नुतनीकरण (प्रत्यक्ष अगर	नोंदणीचे कार्ड	एक दिवस	वरीलप्रमाणे	वरीलप्रमाणे	वरीलप्रमाणे

	अन्य व्यक्ती हजर)					
६	नुतनीकरण (पोष्टाद्वारे)	नोंदणीचे कार्ड	पत्र मिळाल्यापासून २४ तास	वरीलप्रमाणे	वरीलप्रमाणे	वरीलप्रमाणे
७	पात्रता/अनुभवात वाढ	पात्रता/अनुभवाचे दाखले	एक दिवस			
८	नोकरीसाठी नावे पाठवणी	रिक्त पदांबाबत संबंधित कार्यालयाचे अधिसूचनेचे पत्र	नोंदणी ज्येष्ठता व पात्रतेनुसार रिक्तपदांची मागणी आल्यापासून शक्यतो ३ ते ५ दिवस	वरीलप्रमाणे	वरीलप्रमाणे	वरीलप्रमाणे
९	नोंदणी, नुतनीकरण नावे पाठवणी बाबत तक्रार	विस्तृत माहितीसह तक्रार अर्ज	तक्रार अर्ज प्राप्त झाल्यापासून एका महिन्यात	वरीलप्रमाणे	वरीलप्रमाणे	वरीलप्रमाणे

रोजगार व स्वयंरोजगार विभाग, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
नवीन प्रशासकीय इमारत, १४वा मजला, मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२.

अ.क्र.	विभाग प्रमुखाचे नाव व पदनाम	दूरध्वनी क्रमांक व फॅक्स क्रमांक	ई- मेल
१	सचिव, रोजगार व स्वयंरोजगार विभाग, नवीन प्रशासकीय इमारत, १४वा मजला, मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२.	२२०२७५५४ फॅक्स क्र. २२८३८८०९	Call 109mumbai@godrejupstream.com
२	सह सचिव, रोजगार व स्वयंरोजगार विभाग, नवीन प्रशासकीय इमारत, १४वा मजला, मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२.	२२८३८७८५	----
३	उप सचिव, रोजगार व स्वयंरोजगार विभाग, नवीन प्रशासकीय इमारत, १४वा मजला, मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२.	२२८३८८१२	----
४	अवर सचिव, रोजगार व स्वयंरोजगार विभाग, नवीन प्रशासकीय इमारत, १४वा मजला, मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२.	२२८३८७८५	----

**रोजगार व स्वयंरोजगार विभागाच्या अधिनस्त कार्यालये, दूरध्वनी क्रमांक
मुंबई विभाग**

अ. क्र.	कार्यालयप्रमुखाचे नांव, पदनाम व कार्यालयाचा पत्ता	दूरध्वनी क्र. फॅक्स क्र.	ई-मेल
१	आयुक्त, रोजगार व स्वयंरोजगार संचालनालय, कोकण भवन, (विस्तारित), ३ रा मजला, नवी मुंबई-४००६१४	२७५६४८९२ २७५७१९४२ २७५७१९४४ फॅक्स - २७५७३०१६	maha-employment@nic.in
२	उपसंचालक रोजगार व स्वयंरोजगार, विभागीय मुख्यालय, मुंबई विभाग, कोकण भवन (विस्तारित), ३रा मजला, नवी मुंबई-४००६१४	०२२- २७५७१०१५	rojgarddmum@indiatimes.com
३	रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन केंद्र, (मुंबई शहर), शासकीय कुटीर क्रमांक १ व २, फ्री प्रेस जर्नल मार्ग, फोरशोअर रोड, मुंबई-४०० ०२१	०२२- २२८४५७७४	rojgarmumbaicity@ indiatimes.com
४	सहाय्यक संचालक रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन केंद्र (उपनगर), सीडीओ बॅरेक्स क्र.९, एलआयसी बिल्डींग समोर, जीवन बिमा मार्ग, योगक्षेम मुंबई-४०० ०२०.	०२२- २२०४४५७२ २२८४४६६७	rojgarmumsub@ vsnl.net
५	सहाय्यक संचालक अपंगार्थ विशेष रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन केंद्र, शासकीय कुटीर क्रमांक १ व २, फ्री प्रेस जर्नल मार्ग, मुंबई-४०० ०२१.	०२२- २२८२४२२३	rojgarphpmum@bsnl.net.
६	सहाय्यक संचालक विद्यापीठ रोजगार व स्वयंरोजगार माहिती आणि मार्गदर्शन केद्र, विद्यापीठ विद्यार्थी भवन, तळमजला, सिडनहॅम कॉलेज जवळ, चर्चगेट, मुंबई-४०० ०२०.	०२२- २२८३५८९०	rojgar-mum@ yahoo.com.in
७	रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन अधिकारी,	०२२- २२८२०९०६	rojgartechmum@vsnl.net

	रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन केंद्र (तांत्रिक), सीडीओ बॅरेक्स क्र.९, एलआयसी बिल्डींग समोर, जीवन बिमा मार्ग, मुंबई-४०० ०२०.		
८	सहाय्यक संचालक, जिल्हा रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन केंद्र, जुने कोषागार कार्यालय, जिल्हाधिकारी कार्यालय आवार, नेताजी सुभाषचंद्र मार्ग, ठाणे-४०० ६०१.	०२२- २५४२८३००	rojgarthane@msn.com

९	रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन अधिकारी, रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन केंद्र, हेंद्रे बिल्डींग, तळमजला, बंदर रोड, पनवेल-४०२ ४०१.	०२२- २७४५२२८०	rojgarpanvel1-yahoo.com.in
१०	रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन अधिकारी (अ.का.) जिल्हा रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन केंद्र, उमा शंकर पाध्ये वाडी, भारतीय स्टेट बँकेसमोर, रायगड-अलिबाग-४०२ ४०१	०२१४१- २२२०२९	employment_Alibag@rediffmail.com
११	रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन अधिकारी, जिल्हा रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन केंद्र, दामले बंगला, गोगटे-जोगळेकर कॉलेज जवळ, रत्नागिरी-४१५ ६०२	०२३५२- २४१५७८	rojgarratnagiri@sanchar.net.in
१२	रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन अधिकारी, जिल्हा रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन केंद्र, जिल्हा मुख्यालय आवार, ए ब्लॉक, तळमजला, ओरोस-बुद्रुक, ता.कुडाळ, जि.सिंधुदुर्ग-४१६८१२	०२३६२- २२८८३५	rojgarsindhudurg@sancharnet.in

पुणे विभाग

१३	उपसंचालक, रोजगार व स्वयंरोजगार विभागीय मुख्यालय, पुणे विभाग, पी.डब्ल्यू.डी. शासकीय बंगला क्र.११, जेल रोड, येरवडा, पुणे-४११ ००२.	०२०- २६६८३६१३	rojgarddpune@yahoo.com
१४	सहाय्यक संचालक, जिल्हा रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन केंद्र, ४८१, रास्ता पेठ, सरदार मुदलियार रोड,	२०- २६१३३६०६ २०-२६६८८९९८	rojgarpune@yahoo.com.in

	पुणे-४११ ०११.		
१५	सहाय्यक संचालक, विद्यापीठ रोजगार व स्वयंरोजगार माहिती आणि मार्गदर्शन केंद्र पुणे विद्यापीठ कॅम्पस, गणेशखिंड रोड, पुणे-४११ ००७.	०२०- २५६९८४३८	rojgarpune@ yahoo.com.in
१६	रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन अधिकारी, रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन केंद्र (तांत्रिक), महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ वॉटर वर्क्स कंपाऊंड, उड्डाण पुलाजवळ, पिंपरी, ता.हवेली, पुणे-४११ ०१७.	०२०- २७४५२६९५	rojgarpimpri@rediffmail. com
१७	सहाय्यक संचालक जिल्हा रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन केंद्र, भवानी मंडप, पागा इमारत, जुने एन्.सी.सी. कार्यालय, कोल्हापूर-४१६ ०२.	०२३१- २५४५६७७	rojgarkolhapur@dataone.in
१८	सहाय्यक संचालक, विद्यापीठ रोजगार व स्वयंरोजगार माहिती आणि मार्गदर्शन केंद्र, ए-३, प्रोफेसर क्वार्टर्स, शिवाजी विद्यापीठ आवार, विद्यानगर, कोल्हापूर-४१६ ००४.	०२३१- २६९०६४५	rojgarueigbkolhapur@yah oo.com
१९	सहाय्यक संचालक, जिल्हा रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन केंद्र, प्लॉट नं. ८ आणि ९, रविवार पेठ, पद्मशाली भवन, भद्रा मंगल कार्यालयासमोर, नाना चौक, सोलापूर-४१३ ००५.	०२१७- २६२२११३	rojgarad_solapuri@yahoo.
२०	रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन अधिकारी, जिल्हा रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन केंद्र, सहकार भवन, वसंत मार्केट यार्ड, ३री गल्ली, सांगली-४१६ ४१६.	०२३३- २६७२५५४	rojgarsangli@rediffmail.c om
२१	रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन अधिकारी, जिल्हा रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन केंद्र, नवीन प्रशासकीय इमारत, ३रा मजला, सिटी सर्व्हे नं.के-१-३, रविवार पेठ, सातारा-४१५ ००२.	०२१६२- २३९९३८	rojgarsatara@sancharnet.i n
२२	रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन अधिकारी, आदिवासी उमेदवारांकरिता रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन व प्रशिक्षण केंद्र, बद्रुनिसा मंझिल पोष्ट	०२१३३- २२३०८१	ccgc_manchar@yahoo.co. in

ऑफीस, ४०८, मंचर बाजार, घोडेगांव रोड, मंचर, ता.आंबेगांव, जि.पुणे-४१० ५०३.	
---	--

नाशिक विभाग

२३	उप संचालक, रोजगार व स्वयंरोजगार विभागीय मुख्यालय, नाशिक विभाग, जुने शासकीय आसावनी बॅरेक्स क्र.१२, महसूल आयुक्त कार्यालयासमोर, नाशिक रोड, नाशिक-४२२ १०१	०२५३- २४५०१२९	rojgarnashik@ sancharnet.in
२४	सहाय्यक संचालक, जिल्हा रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन केंद्र, कैलासदीप बिल्डींग, कोठारी कन्या शाळेसमोर, जेल रोड, नाशिक रोड, नाशिक-४२२ १०१	९५२५३- २४५३२१२	rojgarnashik@ sancharnet.in
२५	रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन अधिकारी, जिल्हा रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन केंद्र, आंबेडकर मार्केट टेलिफोन आफिसच्या मागे .जळगांव-४२५ ५०१	९५२५७- २२३९६०५	rojgarjalgaon1@sdata1.in
२६	रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन अधिकारी, जिल्हा रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन केंद्र, जुने जिल्हाधिकारी कार्यालय आवार, प्रशासकीय संकुल, धुळे-४२४ ००१	९५२५६२- २३७३८९	esedhule@ sancharnet.in
२७	रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन अधिकारी, जिल्हा रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन केंद्र, सर्व्हे नं.१८७/१४, विठ्ठलाश्रय, भाऊ ठक्कर वाडी, सावेडी रोड, अहमदनगर-४१४ ००१	९५२४१- २४३०१६७	desenagar_anr@sancharne t.in
२८	रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन अधिकारी जिल्हा रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन केंद्र, नंदुरबार मध्यवर्ती प्रशासकीय इमारत, खोली क्र.२७, तळमजला, टोकर तलाव मार्ग, नंदुरबार-४२५ ४१२	९५२५६४- २२७५३२	rojnand@sancharnet.in
२९	रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन अधिकारी, आदिवासी उमेदवारांकरिता रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन व प्रशिक्षण केंद्र, डॉ.गांगुर्डे बिल्डींग, कळवण, जि.नाशिक-४२३ ५०१.	: ९५२५९२- २२२९७३	rojgarccgckalvan@sancha rnet.in
३०	रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन अधिकारी,	९५२५८४-	rojgarccgcraiver@sancharnet.i

आदिवासी उमेदवारांकरिता रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन व प्रशिक्षण केंद्र, प्लॉट नं.२, शनि मंदिर मागे, स्टेशन रोड, रावेर, जि.जळगांव-४२५ ५०८.	२५१९०६	n
--	--------	---

औरंगाबाद विभाग

३१	उपसंचालक, रोजगार व स्वयंरोजगार, विभागीय मुख्यालय, औरंगाबाद विभाग, विकास भवन, ३रा मजला, मराठवाडा विकास महामंडळ इमारत, अदालत रोड, औरंगाबाद-४३१ ००१.	९५२४०-२३३१०२९	rojgarddaurangabad@sancharnet.in
३२	सहाय्यक संचालक, जिल्हा रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन केंद्र, माजलपुरा, स्टेशन रोड, औरंगाबाद-४३१ ००१.	९५२४०-२३३४८५९	rojgaraurangabad1@Dataone.in
३३	सहाय्यक संचालक विद्यापीठ रोजगार व स्वयंरोजगार माहिती आणि मार्गदर्शन केंद्र, डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ आवार, औरंगाबाद-४३१ ००४	९५२४०-२४०००५७	rojgarueigbaurangabad@sancharnet.in
३४	रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन अधिकारी, जिल्हा रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन केंद्र, कैलास बिल्डींग, वर्कशॉप रोड, कैलासनगर, नांदेड-४३१ ६०५.	९५२४६२-२५१६७४	rojgarnanded@yahoo.com
३५	रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन अधिकारी, जिल्हा रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन केंद्र, जिल्हाधिकारी कार्यालय आवार, नवीन प्रशासकीय इमारत, २रा मजला, अंबड रोड, जालना-४३१ २०३	९५२४८२-२२५५०४	rojgarjalna@sancharnet.in
३६	रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन अधिकारी जिल्हा रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन केंद्र, मधु स्मृती, घर नं.५२९, गवाणी रोड, नेहरु पार्क जवळ, परभणी-४३१ ४०१.	९५२४५२-२२००७४	rojgarparbhani@sancharnet.in
३७	रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन अधिकारी, जिल्हा रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन केंद्र, इमारत क्र.२५०, नवीन तांगडे निवास, शासकीय रुग्णालया मागे, बीड-४३१ १२२	९५२४४२-२२२३४८	rojgarbeed@sancharnet.in
३८	रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन अधिकारी, जिल्हा रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन केंद्र, नवीन प्रशासकीय इमारत, तळमजला, औरंगाबाद रोड, उस्मानाबाद-४१३ ५०१	९५२४७२-२२२२३६	osddesegba@sancharnet.in
३९	रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन अधिकारी, जिल्हा रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन केंद्र, फरहत मंझील, खोरी गल्ली, लातूर-४१३ ५१२	९५२३८२-२४५१८३	rojgarlatur@sancharnet.in

४०	रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन अधिकारी, आदिवासी उमेदवारांकरिता रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन व प्रशिक्षण केंद्र, पेटकुळे नगर, गोकुंदा, किनवट, जि.नांदेड-४३१ ८२१.	९५२४६९- २२१८०१	rojgarccgckinwat @ sancharnet.in
४१	रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन अधिकारी ,जिल्हा रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन केंद्र, मध्यवर्ती प्रशासकीय इमारत दुसरा मजला, हॉल न ३ हिंगोली-४३१ ५१३.	९५२४५६- २२४५७४	rojgahingoli@ sancharnet.in

अमरावती विभाग

४२	उपसंचालक रोजगार व स्वयंरोजगार विभागीय मुख्यालय, अमरावती विभाग, प्रियदर्शनी, डॉ.रुद्रकार बंगला, कॅप रोड, अमरावती-४४४ ६०१.	९५७२१- २६६१९५०	rojgarddamravati@ sancharnet.in
४३	सहाय्यक संचालक, जिल्हा रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन केंद्र, श्री.देशमुख बिल्डींग, इर्विन चौक, मोरशी रोड, अमरावती-४४४ ६०१.	९५७२१- २६६०५४९	deecamr@ sancharnet.in
४४	रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन अधिकारी, जिल्हा रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन केंद्र, प्रशासकीय इमारत, जिल्हाधिकारी कार्यालय आवार, २रा मजला, चांदमारी, अकोला-४४४ ००१.	९५७२४- २४३३८४९	rojgarakola@ yahoo.co.in
४५	रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन अधिकारी, रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन केंद्र, ब्लॉक नं.१, प्रशासकीय इमारत, बस स्टॉप समोर, बुलढाणा-४४३ ००१.	९५७२६२- २४२३४२	dese@ sancharnet.in
४६	रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन अधिकारी, जिल्हा रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन केंद्र, जिल्हाधिकारी कार्यालय आवार, नवीन प्रशासकीय इमारत, तळमजला, खोली क्र.११, काटा रोड, वाशिम-४४४ ५०५.	९५७२५२- २३१४९४	was_employment@ sancharnet.in
४७	रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन अधिकारी, जिल्हा रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन केंद्र, उद्योग भवन, ३रा मजला, द्वारव्हा रोड, यवतमाळ-४४५ ००१.	९५७२३२- २४४३९५	emp@sancharnet.in
४८	सहाय्यक संचालक, विद्यापीठ रोजगार व स्वयंरोजगार माहिती आणि मार्गदर्शन केंद्र, विद्यार्थी भवन, संत गाडगेबाबा अमरावती विद्यापीठ आवार, अमरावती-४४४ ६०२.	९५७२१- २६६२३०६	ati_ugbamt@sanchar net.in

४९	रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन अधिकारी, आदिवासी उमेदवारांकरिता रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन व प्रशिक्षण केंद्र, भारतीय स्टेट बँकेजवळ, सिव्हील लाईन, परतवाडा कॅंप,अचलपूर, जि.अमरावती-४४४ ८०५.	९५७२२३- २२१२०५	cgc_achalpur@yahoo o.com
----	---	-------------------	-----------------------------

नागपूर विभाग

५०	उपसंचालक रोजगार व स्वयंरोजगार विभागीय मुख्यालय, नागपूर विभाग, नवीन प्रशासकीय इमारत क्रमांक १, सहावा मजला, विक्रीकर कार्यालया जवळ, नागपूर-४४० ००१	९५७१२- २५६५४७९	rojgarddnagpur@sancharnet.in
५१	सहाय्यक संचालक, जिल्हा रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन केंद्र, प्लॉट नं.२७८७/१८४ भांडे प्लॉट चौक, घनश्याम चांडक बिल्डींग, उमरेड रोड, नागपूर-४४० ००२	९५७१२- २७०३३७९	rojgarnagpur@rediff.com
५२	सहाय्यक संचालक, विद्यापीठ रोजगार व स्वयंरोजगार माहिती आणि मार्गदर्शन केंद्र, कै.रावबहादूर डी. लक्ष्मीनारायण बंगला, अमरावती रोड,रविवार चौक जवळ, नागपूर-४४० ००२.	९५७१२- २५६२७४३	rojgarueigb@ sanchar.in
५३	सहाय्यक संचालक जिल्हा रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन केंद्र, प्रशासकीय इमारत, पहिला मजला, हॉल क्र.५ व ६, जिल्हाधिकारी कार्यालय आवार, जिल्हा सत्र न्यायालया मागे, चंद्रपूर-४४२ ४०१.	९५७१७२- २५२२९५	rojgarchandrapur@sancharnet.in
५४	रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन अधिकारी, आदिवासी उमेदवारांकरिता रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन व प्रशिक्षण केंद्र, प्रशासकीय इमारत, पहिला मजला, हॉल क्र.५,जिल्हाधिकारीकार्यालय आवार जिल्हासत्र नयायालया मागे, चंद्रपूर-४४२ ४०१.	--	rojgarchandrapur@ sancharnet.in
५५	सहाय्यक संचालक, जिल्हा रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन केंद्र, बॅरेक क्र.२, युनिट क्र.२, गव्हर्नमेंट कॉम्प्लेक्स, गडचिरोली-४४२ ६०५.	९५७१३२- २२२३६८	empsegad@ sancharnet.in
५६	रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन अधिकारी, सुशिक्षित बेरोजगारांकरिता रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन केंद्र, शासकीय आवार, युनिट २, बॅरेक २, गडचिरोली-४४२ ६०५	--	empsegad@ sancharnet.in

५७	रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन अधिकारी, जिल्हा रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन केंद्र, प्रशासकीय इमारत, तळमजला, सिव्हील लाईन, वर्धा-४४२ ००१.	९५७१५२- २४२७५६	rojgarwardha@yahoo.co. in
५८	रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन अधिकारी, जिल्हा रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन केंद्र, जिल्हा क्रीडा संकुल, शिवाजी स्टेडियम, सेतू केंद्राजवळ, भंडारा-४११ ९०४	९५७१८४- २५२२५०	rojgarbhandara@yahoo. com
५९	रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन अधिकारी, शहर रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन केंद्र, श्री.गुप्ता हाऊस, पोलीस स्टेशन समोर, कामठी, नागपूर-४४० ००२	--	नाही
६०	रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन अधिकारी, आदिवासी उमेदवारांकरिता रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन व प्रशिक्षण केंद्र, देवरी, ता. देवरी, जि.गोंदिया-४४१ ६०१	९५७१९९- २२५३९९	नाही
६१	रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन अधिकारी, जिल्हा रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन केंद्र, प्रशासकीय इमारत, तळ मजला, जिल्हाधिकारी कपांऊड, आमगाव रोड गोंदिया --४४१६०१	९५७१८२- २३११५०	gondiaemployment&selfemplo ymentguidance centre@maharashtra.gov.in

अण्णासाहेब पाटील आर्थिक मागास विकास महामंडळ मर्यादित मुंबई.

(महाराष्ट्र शासनाचे उपक्रम)

जी.टी. हॉस्पिटल कंपाउंड बटुदिन तय्यबजी मार्ग, जे. जे. स्कूल ऑफ आर्टसच्या
पाठीमागे, मुंबई- ४०० ००१.

अ.क्र.	कार्यालय प्रमुखाचे नाव व पदनाम	दूरध्वनी क्रमांक व फॅक्स क्रमांक	ई- मेल
१	व्यवस्थापकीय संचालक, आण्णासाहेब पाटील आर्थिक मागास विकास महामंडळ मर्यादित मुंबई.	२२६५७६६२ २२६५ ८०१७	Email-apebc- corporation@hotmail.com

मौलाना आझाद अल्पसंख्यांक आर्थिक विकास महामंडळ मर्यादित मुंबई.

(महाराष्ट्र शासनाचे उपक्रम)

डी.डी.बिल्डींग, २ रा मजला, जुने जकात घर, शहीद भगतसिंग मार्ग, मुंबई- ४०० ००१.

अ.क्र.	कार्यालय प्रमुखाचे नाव व पदनाम	दूरध्वनी क्रमांक व फॅक्स क्रमांक	ई- मेल
१	व्यवस्थापकीय संचालक, मौलाना आझाद आर्थिक विकास महामंडळ मर्यादित मुंबई.	२२६५ ३०८० २२६७ २२९४ २२६७ २२९३	---

**रोजगार व स्वयंरोजगार विभागाची नागरिकांची
सनद तयार करून प्रसिध्द करण्याबाबत.....**

महाराष्ट्र शासन

रोजगार व स्वयंरोजगार विभाग,

शासन परिपत्रक क्रमांक: नागस-२००६/प्र.क्र.१४३/प्रशा-१,

मंत्रालय, मुंबई :- ४०० ०३२.

दिनांक: १५ मार्च, २००७.

संदर्भ : १) महाराष्ट्र शासकीय कर्मचा-यांच्या बदल्यांचे विनियमन आणि शासकीय कर्तव्ये पार पाडताना

होणा-या विलंबास प्रतिबंध अधिनियम, २००५,

२) शासन परिपत्रक: सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक- नासद-२००६/प्र.क्र.१०३/०६/१८-अ,

दि.३.११.२००६.

परिपत्रक:-

महाराष्ट्र शासकीय कर्मचा-यांच्या बदल्यांचे विनियमन आणि शासकीय कर्मचा-यांचे विनियमन आणि शासकीय कर्तव्ये पार पाडताना होणा-या विलंबास प्रतिबंध अधिनियम, २००५ च्या प्रकरण तीन मधील कलम ८ (१) अनुसार प्रत्येक कार्यालय किंवा विभाग यांनी नागरिकांची सनद तयार करून प्रसिध्द करणे आवश्यक आहे. सदर तरतूदीनुसार नागरिकांच्या सनदेच्या पडताळणीसाठी संदर्भ क्र.२ येथील परिपत्रकान्वये समिती गठित करण्यात आली आहे. रोजगार व स्वयंरोजगार विभागाने महाराष्ट्र शासकीय कर्मचा-यांच्या बदल्यांचे अधिनियम, २००५ च्या प्रकरण ३ मधील कलम ८ (१) अनुसार तयार केलेली नागरिकांची सनद समितीच्या मान्यतेस्तव सादर केली होती. सदर समितीने दिलेल्या मान्यतेनुसार रोजगार व स्वयंरोजगार विभागासाठीची नागरिकांची सनद याद्वारे प्रसिध्द करण्यात येत आहे. सनदेत विनिर्दिष्ट केलेल्या कालावधीत सेवा पुरविण्याची जबाबदारी संबंधितांवर राहिल.

२. सदर शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in वेबसाईटवर प्रसिध्द करण्यात आले असून त्याचा संगणक संकेतांक २००७०३१५१५५३४७००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

सोबत:- नागरिकांची सनद

(द.रा.कहार)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

मा.राज्यपाल, महाराष्ट्र यांचे सचिव,

मा.मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव,

मा.उप मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव,

मा. मंत्री, रोजगार व स्वयंरोजगार यांचे खाजगी सचिव,

मा. राज्यमंत्री रोजगार व स्वयंरोजगार यांचे खाजगी सचिव,

मा. मुख्य सचिव, सामान्य प्रशासन विभाग,

सर्व मंत्रालयीन विभाग,

आयुक्त, रोजगार व स्वयंरोजगार विभाग,कोंकण भवन, नवी मुंबई,

व्यवस्थापकीय संचालक,अण्णासाहेब पाटिल आर्थिक मागास विकास महामंडळ.मुंबई,

व्यवस्थापकीय संचालक, मौलाना आझाद अल्पसंख्यांक आर्थिक विकास महामंडळ, मुंबई,
रोजगार व स्वयंरोजगार विभागातील सह सचिव, उप सचिव, अवर सचिव व सर्व कक्ष अधिकारी,
रोजगार व स्वयंरोजगार विभागातील सर्व कार्यासने,
निवडनस्ती/प्रशा-१.